

המבקשים:

1. ג'בר חג'אזי (ת.ז. [REDACTED]).
2. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל (ע.ר. 580132247)
3. איעלאם – מרכז התקשורת לחברה הערבית הפלסטינית בישראל (ע.ר. 580132247)
4. חולוד אבו זרקי (ת.ז. [REDACTED]).
5. יאסמין עאבד (ת.ז. [REDACTED]).
6. בכר זועבי (ת.ז. [REDACTED]).
7. אינאס מריח (ת.ז. [REDACTED]).
8. עומר דלאשה (ת.ז. [REDACTED]).

כולם ע"י עוה"ד ויסאם שרף ו/או חסן ג'בארין ו/או סאוסן זהר ו/או סוהאד בשארה ו/או מאיסאנה מוראני ו/או פאדי ח'ורי ו/או נארימאן זועבי-שחאדה ו/או איה חאג' עודה ו/או רביע אגבאריה מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, רחוב יפו 94, ת.ד. 8921 חיפה 310903 טלפון: 04-9501610 פקס: 04-9503140

בעניין:

1. מדינת ישראל
2. מחלקת חקירת שוטרים – פרקליטות המדינה
3. תחנת טמרה גליל צפון – משטרת ישראל

-נגד-

1. המשיבים בתיק חקירה 167930/2021

בקשה דחופה לביטול צו איסור הפרסום

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לבטל את צו אשר הוצא ביום 2.2.2021 והטיל איסור הפרסום על פרטי האירוע והחקירה נשוא תיק חקירה מספר 167930/2021, וכן לקבוע מועד דיון דחוף בבקשה זו.

ואלה הם נימוקי הבקשה:

1. המבקש מס' 1 הינו אחיו של מר אחמד חג'אזי ז"ל אשר נהרג באירוע נשוא תיק החקירה מספר 167930/2021.
2. המבקשת מס' 2 הינה עמותה רשומה שמטרתה להגן על זכויות האדם בכלל וההגנה על זכויות האזרחים הערבים בישראל בפרט.
3. המבקשת מס' 3 הינה עמותה רשומה כדין בישראל הפועלת למען קידום זכויות חופש הביטוי והעיתונות של המיעוט הערבי במדינת ישראל.

4. המבקשת מס' 4 הינה עיתונאית המחזיקה בתעודת עיתונאית מלשכת העיתונות הממשלתית (לע"מ) שמספרה 79703. המבקשת מס' 5 הינה עיתונאית המחזיקה בתעודת לע"מ שמספרה 68825. המבקש מס' 6 הוא עיתונאי המחזיק בתעודת לע"מ שמספרה 79695. המבקשת מס' 7 הינה עיתונאית המחזיקה בתעודת לע"מ שמספרה 19163. המבקש מס' 8 הוא עיתונאי המחזיק בתעודת לע"מ שמספרה 62080.

רקע עובדתי

5. ביום 1.2.2021 במהלך אירוע ירי שבוצע על ידי משטרת ישראל בתוך שכונת מגורים בעיר טמרה שבצפון, נהרג אחמד חג'אזי, תושב העיר וכן נפגע אזרח נוסף. בנוסף לכך, במהלך אירוע הירי הנ"ל, נהרג אדם אחר וכנראה שהוא היה חשוד בעבירות נשק; וכן מירי זה נפגעו שלושה נוספים. האירוע, לטענת המשטרה, התרחש לאחר ששוטרים סמויים הבחינו בחשודים יורים על אחד הבתים בעיר. לאחר מעקב מצד השוטרים לאחר החשודים, ירו החשודים לעבר השוטרים, השוטרים הגיבו בירי, ובמקום התפתח אירוע ירי ביניהם, זאת, בין הבתים ובאמצע שכונת מגורים, כאשר המנוח היה בביקור אצל חברו באחד הבתים שבסביבת האירוע.

6. המשטרה ביקשה מבית המשפט הנכבד להטיל צו איסור פרסום על פרטי החקירה. בית המשפט הנכבד הטיל לבקשת המשטרה ביום 2.2.2021 צו איסור פרסום על כל פרטי תיק החקירה הנ"ל, לרבות פרטי השוטרים המעורבים באירוע, למשך 7 ימים, עד ליום 8.2.2021.

נימוקי הבקשה

7. אירוע ההרג והירי עורר הדים ציבוריים רבים. התקיימו בעקבותיו הפגנות רבות בישובים הערבים כולל העיר טמרה. הדיון הציבורי הער בנושא מעורר שאלות רבות אודות תפקדו המשטרה והרשלנות שלה בטיפול במקרה וכן מתקיים חשד רציני ביותר שהשוטרים פעלו שלא כדין ובזלזול שהביא להריגתם ולפציעתם של אזרחים.

8. לכן בקשה זו מקבלת משנה תוקף על רקע האירוע האלים הנ"ל. מכאן המבקשות יטענו כי השארת צו איסור הפרסום על כנו פוגעת בעקרון פומביות הדיון, בזכות החוקתית לחופש הביטוי ובחופש העיתונות של המבקשות, וכן היא עלולה גם לפגוע באינטרס הציבור לדעת ולהעביר מסר לא תקין בכל הנוגע לפרטי והיקף החקירה המתבצעת בקשר לאירוע בו נהרג המנוח אחמד חג'אזי.

9. פרטי החקירה, לרבות שמות החשודים, גרסת החשודים, היקף הליכי החקירה, וכל פרט אחר הם פרטים שעל הציבור לדעת, במיוחד, בהיות האירוע משתלב באירועי האלימות ועבירות הנשק המשתוללות בחברה הערבית לאחרונה.

10. אין אפשרות להמשיך בהטלת האיסור כאשר האירוע הנ"ל עומד במוקד ובמרכז העניין הציבורי בחברה הערבית בפרט והישראלית בכלל.

הפגיעה באמון הציבור ובזכות הציבור לדעת

11. אמון הציבור נפגע קשות בקשר לאירוע הנ"ל כבר כאשר נהרגו ונפגעו רבים בתוך שכונת מגורים בעיר טמרה בעקבות ירי של כוחות המשטרה אשר פעלו במקום. לכן, צו איסור הפרסום רק מעצים את הפגיעה באמון הציבור במערכת המשטרתית ובחקירותיה אשר מנצלת לכאורה את האפשרות להוציא צו איסור פרסום כאשר היא עצמה מעורבת בנושא כגוף שמתקיים חשד שלא פעל כדין.

12. לא למותר לציין כי בשנים האחרונות מתעצמת הביקורת על המספר החרגי של בקשות המשטרה לצווי איסור הפרסום ועל הגידול רחב ההיקף באישור בקשות אלו של המשטרה. צווי איסור הפרסום פוגעות בידע הציבורי בקשר לחקירות המשטרה ולפעולותיה, ובכך, מאפשרים למשטרה לחמוק מהביקורת הציבורית בקשר לאירועים כגון האירוע דנן.

13. לאחרונה נמתחה ביקורת ציבורית רחבה על התנהלות המשטרה ומחלקת חקירת השוטרים בפרקליטות המדינה בזמן שביקשו צו איסור פרסום בפרשת ירי השוטרים במר איאד אלחלאק ז"ל בעיר העתיקה בירושלים.

(ראו: <https://www.haaretz.co.il/news/law/premium-1.8883450>).

14. זאת ועוד, סעיף 1 לחוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998, אשר קובע כי לכל אזרח ותושב קיימת הזכות לקבל מידע מרשויות המדינה בהתאם לחוק, מסדיר את קווי זכות הציבור לדעת. זכותו של הציבור לדעת את המתרחש בזירה הציבורית, לקבל מידע מרשויות השלטון, ולהשתתף בשיח הביקורתי והתקשורתי, מהווה אבן יסוד במשטר הדמוקרטי ותנאי בסיסי למימוש הזכות לחופש הביטוי.

15. דברים אלו נכונים שבעתיים עת שמדובר באדם שיש לו עניין אישי בקבלת המידע, כגון המבקש מס' 1, אחיו של המנוח. הפגיעה של צו איסור הפרסום בזכות הציבור לדעת, חזקה יותר היא כאשר מדובר בזכות המשפחה לדעת אודות חקירת אירוע בו נרצח בנם.

16. זאת ועוד, סעיף 8(א) לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א – 2001, קובע כי נפגעי עבירה זכאים לקבל מידע אודות זכויותיהם כנפגעי עבירה, ואודות הדרך שבה מתנהל ההליך הפלילי. סעיף 22 לחוק קובע כי בעבירות המתה הזכות היא גם של אחי המנוח. מכאן, למבקש מס' 1 זכות חוקית לקבל מידע לגבי דרך ניהול ההליך הפלילי בעניין רצח אחיו.

17. כאמור, האירוע הנ"ל עומד עתה במרכז העניין הציבורי בחברה הערבית, כך שהשארית צו איסור הפרסום על כנו פוגע באופן מהותי באמון הציבור ובזכותו לדעת.

הפגיעה בעקרונות פומביות הדיון

18. הוצאת צו פרסום גורף מנוגדת לכלל המשפטי בדבר פומביות הדיון. סעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה וכן סעיף 68(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) קובעים את

הכלל לפיו "בית-משפט ידון בפומבי". על מעמדו הרם ועל חשיבותו הרבה של עקרון פומביות הדין בהליכים המתנהלים בפני בית-משפט, עמד בית-משפט העליון בפסיקתו פעמים רבות בעבר והוא חל ביתר שאת אף על גופים מעין שיפוטיים גם בהעדר הוראת חוק הקובעת זאת. ניהול הדיונים המשפטיים בדלתיים פתוחות ופרסום דבר הדיונים ותוכנם הנם שני האדנים שעליהם נשען עקרון פומביות הדיונים. בהקשר זה יפים דבריה של כבוד השופטת בדימוס ד' דורנר בע"א 2800/97 **ליפסון נ' גהל**, פ"ד נג(3) :714

"עקרון פומביות המשפט הינו מרכיב מרכזי במשטרנו הדמוקרטי, הקפדה מירבית עליו מהווה תנאי הכרחי לשירה על תקינות ההליך השיפוטי ועל אימון הציבור בבתי- המשפט... כלומר, ביסודו עומד גם חופש הביטוי, שהוא עצמו ניצב בראש החירויות שעליהן מבוססת תשתיתה הדמוקרטית של המדינה. אכן, בדומה לשאר זכויות-היסוד בשיטתנו, גם עיקרון פומביות הדין אינו מוחלט אלא יחסי... ברם, בהתגשות בין זכויות מתחרות לבין עקרון פומביות הדין, שביסודו כאמור, גם חופש הביטוי, נשמר לעקרון פומביות הדין מעמד בכורה של "זכאות עילאית"..." (בעמוד 718-719).

19. עקרון פומביות הדין נועד להגביר את שקיפותו של ההליך השיפוטי, ולהבטיח את תקינותו (ראו: בש"פ 5759/04 **תורג'מן נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים, 24.2.2013) פסקה 10; בש"פ 5153/04 **פלוגי נ' ידיעות אחרונות**, (פורסם במאגרים, 20.6.2014) פסקה 6). בפרשה שעסקה בפומביות הדין בפני ועדת וינוגרד, בג"ץ לא קיבל את טענת המשיבים שלפיה, פרסום הפרוטוקולים ייפגע בחקירה ובניהולה או אף בביטחון המדינה, והוא העדיף את זכותו של הציבור לדעת (ראו: בג"ץ 258/07 **ח"כ זהבה גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006** (פס"ד מיום 6.02.07). עוד ראו: בג"ץ 11793/05 **חברת החדשות הישראלית בע"מ נ' מדינת ישראל** (טרם פורסם), בפיסקאות 13-15; רע"פ 5877/99 **יאנוס נ' מדינת ישראל**, פ"ד נט(2) 97, 112-109).

20. באשר לאופן שבו תתקבל ההחלטה בדבר איסור הפרסום, צוין זה מכבר כי:

"כבר הוטעם בפסיקה, שעל בתי המשפט להקפיד עד למאוד בשמירה על פומביות הדיונים שלפניהם ואל להם לחרוג ממנה אלא לאחר שקילה זהירה ועל דרך הצמצום (ראה: בג"ץ 559/82 [6], ר"ע 176/86 [3], הנ"ל). כל אימת שמתבקש בית-משפט להורות על סגירת הדלתיים, הריהו ניצב לא רק בפני הצורך להכריע בדבר קיומה של עילה העשויה לכאורה להוות בסיס לבקשה, אלא גם בדבר משקלם היחסי ההדדי של שיקולים ואינטרסים שונים וסותרים, מהם של הצדדים המתדיינים ומהם של כלל הציבור" (ע"פ 353/88 **וילנר נ' מדינת ישראל**, פ"ד מה(2) 444, 451 (1991)).

21. קבלת מידע על תוכנו של הליך משפטי הינה הערובה הבסיסית לקיומה של ביקורת ציבורית והחלפת רעיונות נוכח הנעשה על ידי רשויות המדינה. (לעניין זה ראו: ע"מ 9135/03 **המועצה להשכלה גבוהה ואח' נ' עיתון הארץ**, פסקאות 8-9 לפסק-דינה של השופטת חיות (טרם פורסם); ע"מ 6013/04 **משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ**, פסקה 12 לפסק-דינו של השופט ריבלין (טרם פורסם)).

22. ברקע העובדתי לעיל עמדנו על כך שהפרשה עומדת במרכז העניין הציבורי של החברה הערבית והישראלית, ועל כן, הצורך שבהתקיימות דיון פומבי גובר על שיקולי טובת החקירה.

23. צו איסור פרסום גורף מהווה מטבעו הגבלה חמורה גם על הזכות החוקתית לחופש הביטוי שעליה מושתת חופש העיתונות וזכות הציבור לדעת. הזכות לחופש הביטוי נמנית עם זכויות היסוד של האדם עוד בטרם חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. חקיקתו של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו אפשרה למעשה את ההכרה ההלכתית במעמדה החוקתי של חופש הביטוי (ראו: בג"ץ 105/92 **ראם מהנדסים קבלנים בע"מ נגד עיריית נצרת עילית**, פד"י (5) 189 (1993)). מהבסיס הרעיוני של עקרון חופש הביטוי נובעות הזכויות המיועדות להגשים את העיקרון. גישה לאמצעי התקשורת ופרסום תוכנו של הליך משפטי ברבים הנה דרך אלמנטארית להגשמת הזכות לחופש ביטוי (ראו בעניין זה: בג"ץ 6218/93 **ד"ר שלמה כהן, עו"ד נ' לשכת עורכי הדין**, פ"ד מט (2), 529, 542).

24. הפגיעה בחופש הביטוי והעיתונות משליכה עוד יותר על המבקשות 1 ו-2 שכן הן עוסקות בין היתר בשמירה על חופש העיתונות ועל חופש הביטוי בכלל, ובנושאים הנוגעים לזכויות אדם בפרט, והן בבחינת שלוחותיו של הציבור. למבקשות קהל משלהם העוקב בעקביות אחרי הפרסומים שלהם על מנת לוודא כי מתנהלים הליכים משפטיים תקינים. עבור המבקשים 3 עד 6, איסור הפרסום עבורם מחבל קשות בתפקידם העיתונאי ובחובתם כלפי הציבור.

25. המסקנה המסתברת הנה, כי בשל הפגיעה בעקרון חופש הביטוי הרי נוסחת האיזון הראויה במקרה עסקינן הנה מבחן **"הוודאות הקרובה"**. ראו עניין **קול העם** שם נקבע כי הגבלת הזכות לחופש ביטוי עשויה להישקל רק אם ההימנעות מכך מקימה סכנה, בדרגת הסתברות העולה כדי ודאות קרובה ולא הערכה סתמית של פגיעה ממשית בשלום הציבור או בסדר הציבורי. כניסוחו של השופט אגרנט באותו עניין:

"העקרון המדריך צריך להיות תמיד: האם, עקב הפרסום, נוצרה אפשרות של סכנה לשלום הציבור, שהיא "קרובה לודאית"; הגילוי של נטיה סתם בכיוון זה, בתוך דברי הפרסום, לא יספיק כדי מילוי דרישה זו. כמו כן, שומה עליו, על שר-הפנים, להעריך את השפעת דברי הפרסום על שלום הציבור רק לפי מידה של המתקבל על הדעת לאור המסיבות שאפפו אותם. (בג"ץ 73/53 **"קול העם" נ' שר הפנים**, פ"ד ז, 871, 892-893. ראו גם: בג"ץ 680/88 **מאיר שניצר ואח' נ' הצנזור הצבאי הראשי ואח'**, פ"ד מב (4), 617)

26. סמכות בית המשפט להורות על צו איסור פרסום מעוגנת בסעיף 70 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד – 1984. ככל הוראה אשר פוגעת בזכויות יסוד, יש לפרש הוראה זו בצמצום, ולהשתמש בה רק כמוצא אחרון, תוך התחשבות בעקרון המידתיות. צו איסור הפרסום שהוטל במקרה דנן הוא צו גורף אשר מאפיל את כל פרטי האירוע והחקירה. לכן, עקרון המידתיות מחייב, בהיות הצו פוגע בזכות החוקתית לחופש הביטוי, כי ככל שישנו הכרח למנוע פרסום פרטים ספציפיים מהחקירה, הרי האיסור לא יהיה מוחלט.

27. השארת הצו על כנו בנסיבות אלו עלולה לעורר את החשש כי תכליתו היא למנוע דיון ציבורי חופשי אודות אירוע הריגתו של מר אחמד חגי'אזי ז"ל, ולאפשר למשטרה לחמוק מהביקורת התקשורתית והציבורית.

לאור האמור לעיל, בית המשפט מתבקש לאפשר את פרסום פרטי תיק החקירה מספר 167930/2021 זאת בגלל העניין הציבורי שבו, בהתאם להוראות סעיף 70(1ד)(2)(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד – 1984.

ויסאם שרף, עו"ד
ב"כ המבקשים